

Sygn. akt IV U 235/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 stycznia 2016r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSO Elżbieta Wojtczuk
Protokolant	st. sekr. sądowy Marzena Mazurek

po rozpoznaniu w dniu 13 stycznia 2016 r. w Siedlcach na rozprawie

odwołania F. P.

od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

z dnia 12 stycznia 2015 r. Nr (...)

w sprawie F. P.

przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

o prawo do emerytury rolniczej

I. zmienia zaskarżoną decyzję i ustala, że ubezpieczonemu F. P. przysługuje prawo do emerytury rolniczej od dnia 01 grudnia 2014 r.,

II. zasądza od Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego na rzecz F. P. kwotę 60 (sześćdziesiąt) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt IV U 235/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 12 stycznia 2015 r. Nr (...) Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, na podstawie przepisów ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2013 r., poz. 1403 ze zm.), odmówił ubezpieczonemu F. P. prawa do emerytury rolniczej, bowiem nie spełnił on jednego z warunków określonych w art. 19 ust. 2 w/w ustawy, a mianowicie nie zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej.

Odwołanie od w/w decyzji wniósł ubezpieczony F. P., wnosząc o przyznanie mu prawo do emerytury od daty złożenia wniosku. Wnioskodawca wskazał, że nie prowadzi działalności rolniczej, zaprzestał jej formalnie i faktycznie wraz z małżonką przekazując wszelkie grunty zarówno własne, dzierżawne, jak i będące w jego posiadaniu synowi M. P. (1), co zostało potwierdzone m.in. w umowie darowizny z dnia 24 lipca 2008 r. W skład przekazanego na rzecz syna gospodarstwa wchodziły także grunty stanowiące spadek po ojcu i stryju ubezpieczonego. Jak wyjaśnił ubezpieczony, produkcją rolną w oparciu o cały areal gruntów rolnych zajmuje się jego syn M. P. (1), na co wskazuje zaświadczenie z (...), nakaz podatkowy z dowodami regulowania podatku rolnego oraz zeznania świadków. W ocenie wnioskodawcy

brak jest podstaw do stwierdzenia, że w oparciu o nabyty spadek po ojcu i stryju prowadzi produkcję rolną, bowiem faktycznie wyzbył się wszelkich gruntów rolnych w 2008 r. i od tej daty nie prowadzi żadnej działalności rolniczej (odwołanie, k. 1-3 akt sprawy).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, powołując argumentację zawartą w zaskarżonej decyzji. Nadto powołano się na okoliczność, że F. P. jest współwłaścicielem gospodarstwa rolnego w udziale 1/6 o powierzchni 3,2039 ha, a tym samym jako współwłaściciel gospodarstwa rolnego powyżej 1 ha nie zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej, co skutkowało wydaniem decyzji odmownej w przedmiocie prawa do emerytury rolniczej (odpowiedź organu rentowego na odwołanie, k. 10-10v akt sprawy).

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

Ubezpieczony F. P. był właścicielem nieruchomości położonej we wsi B., gmina Z., o powierzchni 6 ha 59 a, złożonej z działek gruntu oznaczonych w ewidencji gruntów numerami 3, 13, 41, 52, 585/3, którą na mocy umowy darowizny z dnia 24 lipca 2008 r., sporządzonej w formie aktu notarialnego, przekazał synowi M. P. (1). Jednocześnie małżonkowie F. i M. P. (2) oświadczyli, że zaprzestają prowadzenia działalności rolniczej (kopia aktu notarialnego, k. 5-8 akt sprawy).

Prawomocnym postanowieniem z dnia 25 września 2014 r. Sąd Rejonowy w Siedlcach I Wydział Cywilny w sprawie o sygn. akt I Ns 453/13 o dział spadku po A. P. dokonał częściowego działu spadku w ten sposób, że działkę oznaczoną w ewidencji gruntów numerem 2 o powierzchni 1,73 ha, położoną w miejscowości B. w gminie Z. przyznano na własność F. P., a nadto zarządził sprzedaż publiczną w trybie przepisów kodeksu postępowania cywilnego pozostałych działek oznaczonych w ewidencji gruntów numerami: 40, 451, 541, 542 i dokonanie podziału sumy uzyskanej z ich sprzedaży i złożonej do depozytu sądowego w udziałach po 1/6 części na rzecz L. S. i J. P. i w 4/6 części na rzecz F. P. (postanowienie z dnia 25 września 2014 r. w aktach sprawy o sygn. I Ns 453/13).

Ubezpieczony F. P. pozostaje właścicielem działki oznaczonej w ewidencji gruntów numerem 2 o powierzchni 1,73 ha, stanowiącej spadek po A. P.. Jednakże od lipca 2008 r. gospodarstwo rolne, będące wcześniej własnością F. P., jak również grunty wchodzące w skład spadku po A. P., użytkuje syn ubezpieczonego M. P. (1), w tym także pobiera na w/w działki płatności obszarowe oraz płatności z tytułu wspierania gospodarowania na obszarach górskich i innych obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania, jak również uiszcza należności z tytułu podatku. We wnioskach składanych w latach 2008-2015 do Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa M. P. (1) ujął powołane nieruchomości wchodzące w skład spadku po A. P. (zeznania świadka M. C., k. 21v-22 akt sprawy; zeznania świadka M. P. (1), k. 22-22v akt sprawy; zeznania świadka M. P. (2), k. 22v-23 akt sprawy; dokumenty przekazane z (...), k. 29-30 akt sprawy; zeznania ubezpieczonego, k. 31v akt sprawy; zaświadczenie z (...), k. 20 akt emerytalnych). Faktycznie zatem F. P. nie prowadzi gospodarstwa rolnego od 24 lipca 2008r., kiedy to przekazał własne gospodarstwo rolne oraz posiadanie działek wchodzących w skład spadku po A. P. synowi M. P. (1) (akta sprawy I Ns 453/13 Sądu Rejonowego w Siedlcach).

W dniu 23 grudnia 2014 r. F. P., urodzony (...), złożył do organu rentowego wniosek o emeryturę rolniczą (wniosek, k. 1 akt emerytalnych). Rozpoznając w/w wniosek Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego wydał w dniu 12 stycznia 2015 r. decyzję odmowną, wskazując na okoliczność prowadzenia przez ubezpieczonego działalności rolniczej (decyzja z dnia 12.01.2015 r., k. 36 akt emerytalnych).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie F. P. zasługiwało na uwzględnienie.

Stosownie do treści art. 19 ust. 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, emerytura rolnicza przysługuje ubezpieczonemu rolnikowi, który spełnia łącznie następujące warunki: osiągnął wiek 60 lat (dla mężczyzn), podlegał ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu przez okres co najmniej 30 lat, a także zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej.

Rozstrzygnięcie niniejszej sprawy polegało na ustaleniu, czy ubezpieczony F. P. zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej. W momencie złożenia wniosku o emeryturę rolniczą wnioskodawca spełnił pozostałe przesłanki wynikające ze wskazanego przepisu, czego organ rentowy nie kwestionował.

Wydając zaskarżoną decyzję organ rentowy powoływał się na to, że – jak wynika z zaświadczenia Wójta Gminy Z. oraz nakazu płatniczego nr 118/02 - ubezpieczony jest współwłaścicielem gospodarstwa rolnego w udziale 1/6 o łącznej powierzchni użytkowej 3,2039 ha, które otrzymał jako spadek po A. P..

Przeprowadzone postępowanie dowodowe pozwoliło ustalić, że w 2008 r. ubezpieczony w drodze darowizny przekazał synowi M. P. (1) nieruchomości położone we wsi B. w gminie Z. o powierzchni 6 ha 59 a, złożone z działek gruntu oznaczonych w ewidencji gruntów numerami 3, 13, 41, 52, 585/3. Z okoliczności niniejszej sprawy, jak również ze sprawy prowadzonej pod sygn. akt I Ns 453/13 dotyczącej działu spadku po A. P., jednoznacznie wynika, że nieruchomości wchodzące w skład spadku po A. P. – stryju ubezpieczonego, po jego śmierci użytkował ojciec ubezpieczonego, a następnie od 18 czerwca 1986 r., kiedy to gospodarstwo rolne zostało przekazane na rzecz F. P. on, a od 24 lipca 2008 r. całe gospodarstwo rolne wraz z działkami o nr ewid. 2, 40, 451, 541, 542 położonymi w miejscowości B. użytkował jego syn – M. P. (1). Powyższe potwierdza także dokumentacja z Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, z której wynika, iż po przekazaniu gospodarstwa rolnego, stanowiącego wcześniej własność F. P., płatności obszarowe oraz płatności z tytułu wspierania gospodarowania na obszarach górskich i innych obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania pobierał M. P. (1). Wnioski składane w latach 2008-2015 przez syna ubezpieczonego do (...) obejmują także działki wchodzące w skład spadku po A. P., czyli działki oznaczone w ewidencji gruntów numerami 2, 451, 541, 542. Dokonując ustaleń faktycznych Sąd oparł się także na zeznaniach świadków M. C., M. P. (1), M. P. (2) oraz zeznaniach ubezpieczonego, które są spójne, logiczne, korespondują ze sobą i z pozostałym materiałem dowodowym zgromadzonym w sprawie.

Podkreślenia wymaga, że posiadanie przez ubezpieczonego gruntów zaliczanych do użytków rolnych nie jest równoznaczne z prowadzeniem przez niego działalności rolniczej. O tym, czy wnioskodawca zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej decyduje każdorazowo stan faktyczny, a zatem fakt, czy dana osoba rzeczywiście prowadzi działalność rolniczą i pracuje w gospodarstwie rolnym.

W orzecznictwie Sąd Najwyższego ugruntowany jest również pogląd, że własność lub posiadanie gospodarstwa rolnego, w obecnym stanie prawnym, pozostaje w zasadzie poza sferą stosunku ubezpieczenia społecznego rolników w sensie bezpośrednich przesłanek tego stosunku oraz że właściciele gospodarstw rolnych mogą dowodzić, że nie prowadzą działalności rolniczej (por. stanowisko Sądu Najwyższego szczegółowo uargumentowane w uchwale z dnia 6 maja 2004 r., II UZP 5/04 - OSNP 2004 Nr 22, poz. 389). W wyroku z dnia 30 listopada 2005 r., I UK 59/05, (OSNP 2006/19-20/310), Sąd Najwyższy wskazał, że przy ustalaniu podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników, ustawowe domniemanie, że właściciel gruntów zaliczanych do użytków rolnych prowadzi działalność rolniczą, może być obalone odpowiednimi dowodami. W uzasadnieniu tego wyroku podkreślił, że założenie, iż dla nabycia prawa do emerytury rolniczej, posiadanie (własność, współwłasność) gospodarstwa rolnego znaczy to samo, co prowadzenie gospodarstwa rolnego, jest nieprawidłowe.

Wobec powyższego, Sąd uznał za udowodnioną przez ubezpieczonego okoliczność, że zaprzestał on prowadzenia działalności rolniczej od 24 lipca 2008 r., kiedy to to gospodarstwo przejął jego syn M. P. (1), co powoduje, że w dacie wydania zaskarżonej decyzji działalności rolniczej nie prowadził. Pozostałe przesłanki do uzyskania prawa do wnioskowanego świadczenia określone w art. 19 ust. 2 powołanej ustawy, tj. ukończenie 60-tego roku życia oraz posiadanie co najmniej 30-letniego okresu ubezpieczenia rolniczego, nie są sporne i zostały przez ubezpieczonego wykazane już na etapie postępowania prowadzonego przed organem rentowym.

Mając na uwadze powyższe, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 kpc, Sąd zmienił zaskarżoną decyzję i ustalił, że ubezpieczonemu przysługuje prawo do emerytury rolniczej od dnia 1 grudnia 2014 r., tj. od miesiąca, w którym został złożony wniosek o emeryturę.

O kosztach procesu Sąd orzekł, zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu na podstawie art. 98 § 1 i 3 kpc w zw. z art. 99 kpc i § 11 ust.2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tekst jedn. Dz.U. z 2013r. poz.490 ze zm.). Z uwagi, iż sprawa została wszczęta przed dniem wejścia w życie rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 29 lipca 2015 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tj. przed dniem 1 sierpnia 2015 r.), jak również przed dniem wejścia w życie rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tj. przed dniem 1 stycznia 2016 r.), do określenia wysokości kosztów zastępstwa procesowego zastosowano przepisy dotychczasowe.